

مجلس اسدیه فرمایش

بقیه از شماره قبل

مالیات املاک مزروعی

قبلاً گفته شد که دولت قانوناً موظف بود شش ماه پس از خاتمه جنگ لایحه جدیدی برای مالیات بر درآمد تنظیم کند که موافق مقتضیات زمان صلح باشد، از اینرو لایحه مورد نظر از طرف وزارت دارائی تهیه و بمجلس شورای ملی تقدیم گردید که رسیدگی بآن تااواخر دوره ۱۴ قانونگزاری مجلس بطول انجامید. پس از اینکه لایحه مزبور از طرف کمیسیون دارائی مجلس مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت گزارشی درباره آن تهیه و تنظیم و برای تصویب قطعی به مجلس شوری تقدیم گردید لکن بواسطه پایان عمر دوره مجلس مجال فرصتی باقی نماند تا آن لایحه بصورت قانون درآید.

بموجب این گزارش که در تاریخ ۱۶/۱۲/۱۳۲۴ بمجلس داده شد. ماده واحده‌ای راجع به مالیات بر درآمد تنظیم گردیده که رئوس مطالب آن در خصوص مالیات املاک مزروعی بقرار ذیل است:

ازاول فروردین ماه ۱۳۲۵ از مجموع درآمد ویژه مشمولین این قانون تا نرخ صدی ۳۰٪ مالیات اخذ خواهد شد. مالکینی که کمتر از دوازده هزار ریال درآمد سالیانه دارند از پرداخت مالیات معاف میباشند.

پنججاه درصد سهم مالکانه کلیه درآمدهای املاک مزروعی و جنگلها سود ویژه مشمول مالیات محسوب گردید. درآمدهای جنسی بنرخهای عادلہ روز که از طرف وزارت دارائی در شهر یور ماه هر سال وبادر نظر گرفتن وضعیت هر محل باشور انجمن شهرداری یا خبره‌های محلی تعیین واعلام میشود تسعیر و تبدیل به نقد خواهد گردید.

اظهارنامه‌های مالکین که صحت آن مورد تصدیق وزارت دارائی قرار میگرفت تا اینج سال معتبر و مأخذ پرداخت مالیات بود و پس از آن تجدید میشد - در مورد بروز آفت عمومی چنانچه محصول ملکی بیش از نصف خسارت میدید و مالک اظهارنامه میداد و مورد رسیدگی و گواهی قرار میگرفت به نسبت خسارت وارده از مالیات آن ملک کسر میگردد.

خالصجات دولتی و املاک جدید النسق و جدید الاحداث (تا سه سال از پرداخت مالیات معاف شدند) . معافیت املاک موقوفه و سایر املاک از مالیات محدود به همانهایی شد که در بند (ح) قانون مالیات بر درآمد مصوب آبان ماه ۱۳۲۲ شرح داده شده است . تاریخ تسلیم اظهارنامه و مقررات مربوط بجرایم تخلف و زیان دیر کرد و طرز تأمین و وصول مالیات تابع مقررات قوانین مالیات بر درآمد ۱۳۱۲ و قانون اصلاحی ۱۳۱۷ گردید .

اما بطوریکه گفته شد عمر مجلس بیابان رسید و لایحه مورد بحث بلا تکلیف باقی ماند و دست دولت از نظر وصول مالیاتها باز نبود زیرا موقع صلح فرا رسیده و دولت دیگر نمی توانست قانون مالیاتی زمان جنگ را اجرا نماید از اینرو در تاریخ ۸ فروردین ماه ۱۳۲۵ بموجب تصویب نامه شماره ۱۴۲ هیئت وزیران مقرر گردید که از اول سال ۱۳۲۵ ماده واحده راجع بتجدید نظر در قانون مالیات بر درآمد که در تاریخ ۱۶ اسفندماه ۱۳۲۴ از تصویب کمیسیون قوانین مجلس شورای ملی گذشته بود موقتاً بموقع اجرا گذاشته شود تا پس از رسمیت یافتن دوره پانزدهم تقنینیه لایحه نامبرده برای تصویب قطعی به مجلس شورای ملی تقدیم گردد .

اگر در نظر داشته باشیم که نرخ مالیاتی صدی هشتاد قانون مالیات بر درآمد ۱۳۲۲ مخصوص زمان جنگ بوده و با مقتضیات زمان صلح سازگار نبود شاید تنزل نرخ مالیات تا صدی ۳۰ / مطابق مفاد ماده واحده اسفند ۱۳۲۴ پس از خاتمه جنگ واستقرار صلح چندان بی تناسب نباشد لکن بعضی نکاتی وجود دارد که در لایحه مصوبه کمیسیون دارائی مجلس مورد توجه قرار گرفته و مسکوت مانده است از این قرار :

- ۱ - راجع بزارعین اشاره‌ای نشده بود .
- ۲ - نسبت به مالیات مستأجرین املاک مزروعی که برطبق قانون ۱۳۲۲ عواید آنان مشمول مالیات بود ذکر شده .
- ۳ - از بخشودگی‌هایی که برای هر مؤدی و عیال و اولاد تحت تکفل آن منظور گردیده بود سخنی بمیان نرفته . البته در بعضی جهات باقانون ۱۳۲۲ تشابهاتی دارد مانند اینکه اولاً درآمد املاک مزروعی مشمول نرخ تصاعدی است ثانیاً بسا سایر درآمدهای مؤدی جمع و از مجموع درآمد مالیات گرفته میشود ثالثاً رعایت حد نصاب ۱۲۰۰۰ ریال در آمدمعاف از مالیات و غیره . (عمر این تصویب‌نامه در حدود ۵ ماه بوده)

در شهر یورماه ۱۳۲۵ در غیاب مجلس شورای ملی بموجب تصویب نامه شماره $\frac{۱۰۱۱۲}{۱۵/۶/۶}$ هیئت وزیران در اصلاح تصویب‌نامه شماره $\frac{۱۴۲}{۱۵/۱/۸}$ مقرر گردید مالیات املاک مزروعی بترتیب زیر وصول گردد :

- ۱ - املاک مزروعی که از سنوات ۳۰۴ تا ۱۳۱۳ ممیزی شده مالیات نقدی چهار برابر مالیات نتیجه ممیزی و جنسی بمیزان مالیات نتیجه ممیزی مسعراً بنرخ رسمی دولت .
- ۲ - املاک مزروعی که در سنوات مذکور ممیزی نشده مالیات نقدی چهار برابر مالیات جزو جمعی که قبل از ۳۰۴ مورد عمل بوده و جنسی بمیزان مالیات جنسی جزو جمعی مسعراً بنرخ رسمی دولت تابع علوم السانی
- ۳ - مالیات خالصجات دولتی و املاک جدیدالنسق و بی مالیات بمیزان عشر درآمد مالکانه متوسط سه سال ۱۳۲۲ - ۱۳۲۳ - ۱۳۲۴ که جنس آن بنرخ رسمی دولت تسعیر خواهد شد .

- ۴ - مؤدیان مکلفند بدهی مالیاتی سال ۱۳۲۵ خود را تا آخر آذرماه سال جاری بپردازند . چنانچه تا یکماه پس از خاتمه آذرماه تمام یا یک قسمت از مالیات را تأدیه نکنند برای هر مبلغ که پرداخت نشده باشد ملزم خواهند بود علاوه بر جریمه

زیان دیر کرد قانونی صدیک هم بعنوان جریمه در هر ماه تأدیه نمایند و از اول بهمن ۱۳۲۵ مأمورین دارائی حق خواهند داشت از آنقدر دارائی مؤدیان که بطریق مزایده یا حراج بفروش میرسانند مالیات معوقه را بانضمام جرایم مربوطه و هزینه وصول برداشت نمایند.

۵ - مالیات بر درآمد املاک مزروعی مستقلا وصول و با سایر درآمدهای مؤدیان جمع نشده و مشمول تعرفه تصاعدی تصویب نامه شماره ۱۴۲ نخواهد شد.

۶ - حساب مالیاتی مؤدیانی که تمام یا یک قسمت از مالیات بر درآمد سال جاری املاک مزروعی خود را طبق تصویب نامه شماره ۱۴۲ مورخ فروردین ۱۳۲۵ پرداخته اند بیاخذ مالیات مقرر در این تصویب نامه تصفیه خواهد شد.

۷ - موقوفات آستان قدس رضوی - مسجد گوهرشاد - آستانه حضرت معصومه آستانه حضرت عبدالعظیم و شاه نعمت الله ولی و شاه چراغ و مدرسه عالی سپهسالار املاک و موسسات شیروخورشید سرخ از پرداخت مالیات معاف و همچنین موقوفاتی که بمصرف امور خیریه و عام المنفعه از قبیل بیمارستان، کود کستان، پرورشگاه یتیمان، مسلولین و آموزشگاهها میرسد مشروط بر این که دولت یا شهرداری در درآمد و هزینه آن نظارت داشته باشد.

۸ - بمنظور اجرای این تصویب نامه وزارت دارائی آئین نامه های لازم را تنظیم و بموقع اجرا خواهد گذاشت و نیز موظف است پس از رسمیت یافتن دوره پانزده تقنینیه مقررات این تصویب نامه را برای تصویب به مجلس شورایی تقدیم دارد.

بطوری که ملاحظه میشود تصویب نامه شماره ۲۰۱۱۲ مالیات املاک مزروعی را از مجموع درآمد مشمول مالیات مؤدیان و تعرفه تصاعدی تصویب نامه شماره ۱۴۲ جدا ساخت و بطور مستقل آنرا تابع مالیات نسبی قرار داد که براساس اصول مالیاتهای جزو جمعی دریافت میگردد.

حد نصاب بخشودگی مالیاتی ۱۲۰۰۰ ریال ملغی گردید یعنی کلیه مالکین اعم از کوچک و بزرگ حتی خرده مالکین که خودشان کشت کار میگردند مشمول

پرداخت مالیات قرار داده شدند آنهم بیک نسبت راجع بموارد آفت و آسیب دیدن محصول و املاك هیچ اشاره‌ای نشده بود.

مالیات جنسی املاك بهمان میزان جنس مالیاتی جزو جمعی پس از تسعیر بنقد و مالیات نقدی آنان چهار برابر مالیات نقدی سابق که در حقیقت نسبت بمیزان مقرر در قانون اصلاح قانون مالیات بر درآمد مصوب ۱۳۲۴ دو برابر شده بود ترقی کرد. ضمناً مؤدیان مکلف شدند که بدهی مالیاتی خود را تا موعد معینی بپردازند و چنانچه برخلاف آن رفتار میکردند علاوه بر جریمه زیان دیر کرد قانونی صد بیک هم بعنوان جریمه در هر ماه پرداخت کنند و اگر باز در تأدیه دین خود تأخیر میکردند مأمورین دارائی میتوانستند از طریق حراج یا مزایده دارائی مؤدیان مالیات معوقه را با جرائم مربوطه بحیطه وصول در آورند (عمر این تصویب نامه در حدود سه ماه بود) چندی نگذشت که باز هیئت وزیران در تاریخ ۲۶/۸/۱۳۲۵ تصویب نامه‌ای بشماره ۳۱۳۵۸ در اصلاح و تکمیل تصویب نامه شماره ۲۰۱۱۲ صادر نمودند که مقرر میداشت مالیات املاك مزروعی بترتیب دیگری وصول شود. گرچه اساس آن چندان تغییری نکرده بود و بر ماخذ مالیاتهای جزو جمعی قرار داشت لکن باز تغییراتی در آن نسبت به تصویب نامه قبلی بچشم میخورد که عبارتند از اینکه املاك مزروعی که دارای مالیاتهای جزو جمعی بودند مالیات جنسی بهمان میزان مندرج در دفاتر جزو جمع پس از تسعیر بنقد و مالیات نقدی بدو برابر مالیات نقدی جزو جمعی که در واقع نسبت به تصویب نامه شماره ۲۰۱۱۲ به نصف تنزل یافته بود.

مالیات املاك خالصه‌ای که از سال ۱۳۱۳ ببعده فروش رفته بود دو نیم درصد قیمت فروش آن تعیین شده بود و املاك جدیدالنسق و بدون مالیات ده درصد در آمد مالکانه آنان. هم چنین مقرر شده بود در نقاطی که بهره مالکانه $\frac{1}{5}$ یا کمتر از کل محصول ملك باشد مالیات این قبیل املاك به نصف تقلیل داده شود.

راجع بموردی که محصول ملکی دچار آفت و خسارت میشد مقرر بود چنانچه بیش از نصف محصول ملك آسیب دیده باشد پس از رسیدگی و ثبوت امر به تناسب

خسارت وارده در مالیات آن ملک تخفیف منظور گردد .
 در خصوص موقوفات معاف از پرداخت مالیات تقریباً منحصر به همان مواردی بود که قبلاً وجود داشت و در تصویب نامه قبلی بآن اشاره شده بود .
 مطابق بند (۸) تصویب نامه مزبور مقرر بود مودیانی که در سالهای ۲۳ و ۲۴ ۱۳۲۵ اظهار نامه داده و مالیات دو سال ۲۳ و ۲۴ را بیش از مالیات مقرر در قانون آذر ۱۳۲۴ و مالیات سال ۱۳۲۵ را بیش از میزان مقرر در این تصویب نامه پرداخته باشند حساب آنان تصفیه شده تلقی شود .
 ضمناً محاسبه مالیاتی کسانی که مالیات سالهای ۲۳ و ۲۴ خود را هنوز پرداخته و یا حساب خود را تصفیه نکرده و یا با وزارت دارائی اختلاف داشتند تابع مقررات این تصویب نامه گردید .
 شاید وضع بحرانی کشور در گذراندن سریع و بی دربی قوانین و تصویب نامه های مالیاتی در سالهای ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ بی تأثیر نبوده است زیرا بطوریکه ملاحظه شد قوانین و تصویب نامه های مالیات بر درآمد در طی سالهای مزبور به فواصل کوتاه تغییر می کردند و در واقع قانونی برای بموقع اجرا گذاشتن ابلاغ نشده بود که طرح تصویب نامه و یا قانون تازه ای برای اصلاح و یا تجدید نظر آن ریخته میشد . از اینرو مجربان و مأمورین با تغییر وضع هر یک از این قوانین دچار اشکالات زیادی میشدند . هنوز با مقررات قانون قبل درست آشنا نشده و بر موز و دقیق آن بی نبوده بودند که می بایست خود را با وضع جدید آماده سازند . این قضیه درباره مودیان مالیاتی نیز صادق است چون هر روز در معرض تغییر قانون بوده با مقررات قانونی که بموقع اجراء گذاشته میشد مأوس نشده و از چگونگی آن مطلع نشده بودند که قانون دیگری جانشین آن میگردید و با مقررات تازه ای روبرو میشدند .
 چنین وضعی موجب میشد که مودیان حالت انتظار در پیش گیرند که خود اینکار خالی از زیان نیست و کم کم برای عده ای که آماده فرار از پرداخت مالیات بوده و دنبال پیدا کردن بهانه و دستاویز برای عملی ساختن منظور خود هستند بهترین فرصتی بود که از زیر بار پرداخت مالیات شانه خالی کنند .

نمیتوان انکار کرد که اثرات چنین وضعی در اوضاع مملکت بخصوص وضع مالی چقدر زیان بخش است و موجب اتلاف وقت مأمورین دستگاه وصول مالیات و کاهش میزان درآمد دولت و سرگردانی و احیاناً سوء استفاده مؤدیان مالیات و نابسامانی گردش چرخهای اداری میگردد.

اکنون در تأیید این موضوع بذکر دو فقره تصویب نامه که مربوط به تمدید مدت پرداخت مالیات مؤدیان املاک مزروعی است مبادرت مینمائیم:

اولین تصویب نامه در بهمن ماه ۱۳۲۵ به شماره ۴۳۹۷۲ از هیئت وزیران گذشت و در طی آن سر رسید پرداخت مالیات که بر طبق تصویب نامه شماره $\frac{۲۱۳۵۸}{۱۳۲۵۸۲۶}$ تا آخر دیماه آن سال مقرر شده بود تا آخر اسفندماه سال ۱۳۲۵ تمدید شد بشرط آنکه مالکین مالیات سه ساله ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ خود را تا آخر اسفند پرداخت کنند و با طبق اسناد رسمی و قبوض لازم الاجراء قرار تقسیط بگذارند از جرائم مالیاتی آن سه سال معاف میشدند و در صورتی که بدهی مالیاتی خود را تمییز داختمند مشمول جرائم مقرر می گشتند. دومین تصویب نامه در آخر اسفندماه ۱۳۲۵ از هیئت وزیران گذشت که بموجب آن یکماه دیگر بمؤدیان مالیات املاک مزروعی مهلت داده شد بدین معنی که سر رسید مقرر در تصویب نامه شماره ۴۳۹۷۲ بیست و هفت بهمن ۱۳۲۵ تا آخر فروردین ۱۳۲۶ تمدید گردید.

البته مشروط بر آنکه مالکین مالیات خود را تا آخر فروردین پرداخت کنند و با طبق اسناد رسمی و قبوض لازم الاجراء قرار اقساط میگذارند و در صورت عدم پرداخت و یا عدم تنظیم اسناد رسمی و قبوض لازم الاجراء درباره تقسیط بدهی مالیاتی خود کلیه جرائم مقرر را باید میپردازند.

مطلبی که ذکر آن در این جا بيمورد نیست این است که در خلال این ایام یعنی مهر ماه ۱۳۲۵ بموجب تصویب نامه هیئت وزیران مقرر گردید پانزده درصد از سهم مالکانه کسر و بر حق زارع اضافه گردد. البته این امر تأثیری در میزان مالیات مقرر نداشت و از این قرار عملاً بین ۱۷ - ۱۸٪ بر مالیات مالکین املاک مزروعی افزوده گردید.

دنباله دارد